

O PICTURĂ GERMANĂ DIN SECOLUL AL XVII-LEA IDENTIFICATĂ LA BISERICA ROMANO-CATOLICĂ DIN SÎNMARTIN

Alexandru Braica

Activitatea de luare de contact a Muzeului din Arad cu inventarele bisericești, începută după 1974, odată cu apariția Legii pentru Ocrotirea Patrimoniului Cultural Național, a oferit specialiștilor ocazia descoperirii unor piese de mare valoare aparținând diferitelor școli europene care vreme de secole au stat neștiute în altare sau în casele parohiale.

O asemenea lucrare este *Crucificarea*, provenind, ca factură, din spațiul cultural germanic, care a fost identificată cu ocazia controlului efectuat de Comisia de patrimoniu la biserica catolică din Sînmartin.

Calitatea deosebită a piesei, problemele de atribuire și de datare pe care le ridică ne-a determinat să o semnalăm, chiar și în acest stadiu primar al cercetării, ca baza de discuții și de ipoteze pentru specialiști.

CRUCIFICAREA

Date generale

Tehnica: ulei pe lemn

Dimensiuni: 74 x 64 cm

Nesemnat, nedatat

Atribuit Școlii lui Dürer

Datare: sec. XVII ?

Anonim, Crucificarea (sec. XVII)

Descriere:

Prim plan. Central, Isus așezat pe cruce, în diagonală, de la stânga la dreapta, supradimensionat, pe cap poartă cununa de spini, fața este suptă, privirea resemnată, îndreptată spre stânga. De o parte și de alta a sa, două personaje robuste, în costume militare, bat piroane, masive

în mâinile pe care alte două personaje la fixează pe cruce. În dreapta jos, un soldat cu un piron în mână și, alături, un altul ajutându-l să țină picioarele lui Isus. Alături doi călăreți, unul în mantie roșie celălalt în verde, văzuți din profil, privesc. La picioarele crucii doi evrei sapă groapa supravagheați de soldați romani cu sulite și halebarde. În stânga un alt grup de privitori.

Planul al doilea. La extremități două cruci ridicate care încadrează un grup numeros. În centrul acestora, lipsiți de veșminte și legați la mâini cei doi tâlhari. În dreapta un grup de femei care plâng. Întreaga scenă este încadrată într-un peisaj cu cer înalt, pictat în tonuri de verde pe care se profilează arbori subțiri, relief stâncos, redat convențional și naiv, precum și arhitectură cu turnuri înalte și înguste, în aceeași manieră. În veșmintele personajelor predomină roșul, verdele și olivul.

Câteva considerații stilistice

Structura compozițională pe diagonală conferă scenei dinamism, tensiune, forță dramatică.

Detaliu. Chipul lui Isus

Detaliu. Călăreți (dreapta jos)

În raportul desen-culoare predomină desenul. Compoziția a fost desenată, după care suprafețele conturate au fost umplute cu culoare. Efectul obținut este acela de aplatizare a volumelor ce trimite spre primitivi. De asemenea descoperim o anumită artificiozitate în atitudine și gestică. Tipologia este germană.

Rama

Piesa este incadrată într-o ramă lată, profilată, având o mulură de ipsos, pe care sunt realizate ornamentele în formă de semiove, vopsite în bronz auriu.

Starea de conservare

Lucrarea se prezintă într-o stare de conservare nesatisfăcătoare. Condițiile improprie de microclimat au produs, în ciuda grilei de lemn montată pe spate, două ondulații verticale la panoul de lemn folosit drept suport, care au determinat pe suprafața picturală două fisuri verticale, desprinderi și căderi de pigment. În plus suportul de lemn a fost atacat

masiv de carii. Starea precară a piesei, chiar după schimbarea condițiilor de păstrare, prin luarea ei în custodie de Muzeul din Arad, face necesară restaurarea.

Istoricul piesei

Potrivit datelor consemnate în istoria bisericii, lucrarea a fost donată bisericii romano-catolice din Sinmartin de baroana Anna von Wenkheim în anul 1842.

În aceeași "Historia Domus" a parohiei găsim și câteva informații interesante referitoare la investigațiile la care a fost supusă piesa în timp.

Astfel, la cererea parohiei, *Crucificarea* a fost dusă în anul 1912 la Muzeul Național din Budapesta pentru a fi studiată și a se stabili autorul.

Fiind vorba de o pictură germană, de aici, a fost trimisă la München în vederea altor expertize. Analizele au stabilit în final, potrivit celor notate de parohul vremii, că lucrarea aparține unui elev al lui Dürer și anume Ulrich Alb.

Evident, informația înscrisă în documentele bisericii trebuie luată cu o oarecare precauție, în afara celor afirmate în arhiva parohiei neexistând nici un document oficial care să susțină această atribuire.

În ceea ce ne privește considerăm necesară o nouă investigație cu mijloacele tehnice oferite de actualele laboratoare, însoțită în paralel de unele cercetări de istoria artei privind discipolii întârziați ai acestei maniere de lucru ce trimite spre Dürer și de analize comparative, atribuirea făcută în 1912 rămânând până la noi date o simplă afirmație ce trebuie demonstrată.

La acestea mai sunt necesare și unele investigații privind circulația piesei, care pot de asemenea să ne ofere unele surprize.

EINE IN DER RÖMISCH-KATHOLISCHEN KIRCHE VON SANKMARTIN IDENTIFIZIERTE DEUTSCHE MALEREI AUS DEM XVII. JAHRHUNDERT (Zusammenfassung)

Durch eine kurze Beschreibung signalisiert der Autor die Entdeckung einer Malerei zum Thema "Kreuzigung", ein Werk welches sich, in prekärem Konservierungszustand, in der römisch-katholischen Kirche von Sankmartin (Kr.Arad) befindet.

Den Informationen der Historia Domus nach, wurde das Werk, 1842 der Kirche gespendet, auf Grund der 1912 angestellten Nachforschungen einem Schüler Albrecht Dürers zugeschrieben.

Neue Forschungen werden diese Zuschreibung bestätigen oder widerlegen.